

Donoxtiya eta donoxtiarrak

JOSE IGNAZIO
ANSORENA
TXISTULARIA

Pío Baroja jaio zela ehun eta berrogeita hamar urte 2022.ean. Aita, Seraffin Baroja, San Sebastian Martxako hitzen egilea eta donostiarren arteko donostiarrik donostiarrena. Semeak, aldiz: "Gipuzkoarra naiz eta donostiarra: lehen-dabizikoa gustukoa dut; bigarrena, ezer gutxi. Ez zait atsegin Donostia arrazoi askorengatik". Eta nobela batean:

*–Zer dio aitak? –galdetu zuen apaizak–
Ez du dagoeneko donoxtiarra ez naizenik esango. Donoxtiarra Donostian jaiotako pertsona bati mespretxu samarrez deitze-ko manera da.*

Barojaren iritziz, donoxtiar gehiegi zegoen. Hil zenetik kopurua haziz joan dela egingo nuke.

Danbolin soinuaren zalea zen: "Igan-deetan, arratsaldez, plazara joaten nintzen txistu eta danbolina entzutera. Danbolin miresgarriak zeuden, egun ez dauden bezalakoak, eta minuetoak eta kontradantzak jotzen zituzten aire klasi-ko bikainez. Jaietan, lau gure etxeko ate aurrean kokatu ziren, bi Azpeitiakoak ziren eta beste bi Zestoakoak, eta zoragarri jo zuten".

Beste batean nobelaren protagonistak, kalean ari den danbolinaren musika etxetik entzutean, honela dio: –Zeinen ederra! Ulertuko duzue ni barojazalea izatea.

Pablo Sorozabal donostiarra Don Pío-ren lagun ona izan zen: 2022.ean hura

jaio zela ehun eta hogeita bost urte. Barojarekin antzekotasunak bazituen, purrustadak botatzeko erraztasuna bereziki, baina beste *pelaje* batekoa zen, txit umoretsuagoa. 1955. urtearen inguruan Donostiako Udalak Hiriaren Urrezko Domina eman nahi izan zion. Sorozabal ez zen epelkeriazale: aire bidali zituen frankozale haiek. Monarkikrazia garaiko lehenengo udal gobernua eratu zenean, Ramón Jauregi buru, berriro eskaini zioten eta orduan, Franco ustez zuloan sartuta, onartu egin zuen. Ekitaldi solemnea apaintzeko udal ordezkariak aukerak proposatu zizkieten: kantu eta pianorako berak sortutako *liederrak* eskaintzea edo abesbatzetarako egindakoen antologia... Sorozabalek, ordea, txistularientzako prestatutakoak aukeratu zituen eta niri egokitu zitzaidan hura bideratzea: *Deba-ko Martxa, Gernika, Batelarien zortzikoa*. Sorozabal ere txistuzalea zen.

Donoxtiarrok Urrezko Danborra –horrela deitu arren, danbolina da– ematearen inguruan antolatu ditugun nahas-menduak ikusita, zer esango lukete bi donostiar handi hauek? Nori bururatu zaio, artearen merkantilizazio eta azal-keria garai hauetan, Esther Ferrer fundamentuzko artista apartari horrelako saririk ematea? Eskerrak ekitaldian txistulariok izango garen. *Donoxtiya, tarra-patán, mucho ruido y poco pan.* ●

(Go)gora

ITXARO BORDA
IDAZLEA

Urte hau bukatu da. Min egiten duten arren, egunak pasatzen dira eta Bruce Springsteenek kantatzen duen bezala, *Reason to Believe* bat aurkitzen dugu goiz oroz. Koronabirusaren hainbat aldaerek setiatu iragan ditugu hilabeteak, errealitateari buru eginez, beldurrak somatizatuz, estatuen larderia sanitarioari gure neurriko biopolitika intimoak parean jartzen saiatuz... 2022an halaber, ihardukitzeko eta bizitzeko arrazoi bila altxatu beharko dugu. Entzuten denaren arabera bederen...

Prezioen mailan, halako zartatze bat ezagutuko dugu urtariletik aitzina. Ez

dakigu gehiago, guzti hori ordaintzera helduko garen ala ez, soldatak eta erre-treta hain txikiak izanik (gehiengoaz mintzo naiz). Adibidez, premia-koak diren erregaiak eta elektrika larriki goratuko dira... eta idazleontzat kezka-garriagoa dena, paperaren eta tintaren prezioak ere bai. Gabetuenganako gorroto sozialaren abiadura berean ote?

Sutze horren zergatiak argiak omen dira: lehengaien eskasia, munduaren beste puntatik hona garraiatzeko gastuak, eta sekula aipatzen ez den enpresa multinazionalaletako akziodunen diru falanga. ●